

یونس باقری

مقدمه

به منظور آشنایی شما خوانندگان جوان با قهرمانان و رویدادهایی که در طول دفاع مقدس از سر گذرانده‌اند، به بررسی اتفاقات یک برههٔ زمانی از پیش از شروع دفاع مقدس تا پایان آن پرداخته‌ایم. در این شماره نوبت سال هفتم دفاع مقدس، یعنی از شهریور ۶۵ تا پایان شهریور ۶۶ است. در کنار بررسی وقایع این سال، حادثهٔ تلخ «حج سال ۶۶» را نقل می‌کنیم.

سال هفتم، شهریور ۶۵ تا شهریور ۶۶

۹ شهریور:

آغاز عملیات کربلای ۳ در خلیج فارس و تصرف اسکله‌الامیه عراق

شهریور:

ایرلی‌ها با طرحی ابتکاری با پمپاژ نفت از اسکله‌الامیه به اسکله البکر، آن‌جا را هم منهدم کردند.

مهر:

رزمندگان قرارگاه رمضان (جنگ‌های نامنظم برون‌مرزی)، دهها تن مهمات و تجهیزات سنگین را مخفیله به عمق خاک عراق بردند

۱۹ مهر:

شاهکار قرارگاه رمضان در عملیات فتح و نفوذ دهها کیلومتری در خاک عراق و به آتش کشیدن تأسیسات نفتی کرکوک

آثر:

- متحدان آمریکا در منطقه هنوز از خبر شوکه شده‌اند
- رئیس‌جمهور آمریکا برای جبران اعتبار از دست رفته‌اش قول داد همه‌جانبه از عراق حمایت کند.

۳ دی:

آغاز عملیات کربلای ۴ و بعضی‌ها که از عملیات خبر داشتند، در همان آغاز با آتش سنگین خود عملیات را متوقف کردند.

دی:

عراق شکست عملیات ایران را جشن گرفت و وزیر جنگ بعث عراق رسماً از آمریکا به خاطر کمک‌های اطلاعاتی‌اش به عراق تشکر کرد

۱۹ دی:

آغاز عملیات کربلای ۵ و استفاده از غافلگیری ارتش بعث عراق و عبور از موانع شلمجه و حرکت به سوی بصره

پهمن:

- ارتش بعث نیروهای بسیاری به شلمجه آورد تا مانع ادامه پیشروی ایران شود.
- تمام قدرت نظامی ایران و بعث عراق درگیر جنگی سخت در شلمجه شد.

اسفند:

پایان عملیات کربلای ۵ و نگهداری مناطق فتح شده

سوی خط پایداری

فروردین:

انجام عملیات تکمیلی کربلای ۵ و کربلای ۸ در منطقه شلمچه

۲۵ فروردین:

آغاز عملیات کربلای ۱۰ با همکاری نیروهای ایران و اتحادیه میهنی کردستان عراق، ولی این عملیات برخلاف عملیات کرکوک ناموفق بود.

۲۱ اردیبهشت:

حمله مشترک منافقین و عراق به سردشت

۲۷ اردیبهشت:

جنگنده عراقی، ناو آمریکایی را به آتش کشید و ۳۷ آمریکایی کشته شدند. عراقی‌ها عذرخواهی کردند و آمریکایی‌ها پذیرفتند.

خرداد:

مجلس آمریکا، طرح اسکورت نفت‌کش‌های کویته در خلیج فارس را تصویب کرد

۲۹ تیر:

تصویب قطعنامه ۵۹۸ در سازمان ملل

۳ مرداد:

برخورد نفتکش بریجتون به مین و شکست آمریکا در لولین عملیات لسکورت در خلیج فارس

۱۱ مرداد:

عنوان برائت از مشرکان در آیات متعدد قرآن آمنه و اولین بار حضرت ابراهیم(ع) بیزاری خود را از مشرکان و بت‌هایی که مورد پرستش قرار می‌دادند اعلام کرد. در تاریخ اسلام هم برخی مشرکان پیمان عدم تعرضی را که میان آنان و رسول اکرم(ص) بسته شد نقض کردند. پس از این واقعه بود که سوره برائت نازل شد و حضرت علی بن ابیطالب(ع) به دستور پیغمبر، این آیات را در مراسم حج سال نهم هجری برای حضرات خواندند. این شیوه اعلام برائت در سیره ائمه هم استمرار پیدا کرد. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، امام خمینی(ره) از حجاج بیت‌الله الحرام خواست در این همایش

بزرگ مسائل و مشکلات جهان اسلام را بازگو کنند. از آن پس بود که مراسم برائت از مشرکان همه ساله و پیش از شروع مراسم حج برگزار می‌شود. این مراسم با همه افت و خیزهایی که داشت هر سال، ششم ذیحجه برگزار می‌شود. گرچه تا آن موقع، زائران ابرلی از آزار و اذیت مأموران سعودی در امان نبودند و اخباری مبنی بر دستگیری و ایجاد مزاحمت برای زوار ایرانی به جرم سردادن شعارهای ضد آمریکایی و ضد اسرائیلی در طول مراسم حج منتشر می‌شد، اما همه این اتفاقات ششم ذیحجه ۱۴۰۷ برابر با نهم مرداد ۱۳۶۶ رنگ و چهره‌ای تازه یافت.

برنامه راهپیمایی ساعت ۱۶ و ۳۰ دقیقه شروع شد. زائران ابرلی و خارجی با پلاکاردهایی که مضامین ضد آمریکایی و اسرائیلی داشت به سمت محل معین حرکت می‌کردند و آرام شعار می‌دادند بعد از رسیدن راهپیمایان به محل مورد نظر، ابتدا پیام امام(ره) به کنگره حج خوانده شد و سپس سخنرانی نماینده امام شروع شد. ساعت ۱۸ و ۱۰ دقیقه که سخنرانی در حال اتمام بود، زائران به آرامی برای مراجعه به محل استقرار خود به سوی سه راهی شعب ابوطالب در حال حرکت بودند. ۱۸ و ۴۰ دقیقه پایان مراسم اعلام و بی‌مقدمه حمله نیروهای پلیس به تجمع‌کنندگان شروع شد. پلیس سعودی، حجاج را مورد حمله قرار داد. از ساختمان‌های اطراف هم سنگ و آجر به سمت حجاج پرتاب می‌شد. کمی بعد پلیس سعودی با گازهای سمی و خفه‌کننده و شلیک رگبار، زائران را مورد هدف قرار داد. تلفات لحظه به لحظه افزایش پیدا می‌کرد و زائرانی که خود را به محل استقرارشان رسانده بودند هم وضع مناسبی نداشتند چون محل اقامت آنان از سوی نیروهای سعودی محاصره شده بود و این محاصره تا ساعت ۱۱ شب ادامه داشت.

نکته دردناک آن جلسه که بسیاری از آمار شهدا مربوط به روزهای پس از حادثه است که مأموران سعودی اجازه مداوای مجروحین حادثه را در بیمارستان‌ها ندادند و برخی از مجروحین که جراحات حاد داشتند، پس از تحمل رنج و درد بسیار، به شهادت رسیدند. منابع ابرلی از کشته شدن ۳۲۵ نفر خبر دادند.

منبع

دانشنامه دفاع مقدس و انقلاب اسلامی، پدیدآورنده: جمعی از نویسندگان، نشر: پایگاه تخصصی عاشورا